آسیب‌شناسی، مشاوره و غنی‌سازی خانواده
۱۳۹۸، ۵، ۱ (پیاپی ۹): ۷۶-۵۹

Family Pathology, Counseling & Enrichment
2019. Vol. 5, N. 1 (9), 59-76

# پیش‌بینی روابط فرازناشویی بر اساس کیفیت عشق، سبک‌های حل تعارض زوجین و تعهد زناشویی

# Predicting meta-marital relationships based on love quality, couple conflict resolution styles, and marital commitment

حسین فلاحیان *
نیلوفر میکاییلی**
متین یوسفی مریدانی***

Hossein Fallahian
Nilofar Mikaeli
Matin Yousefi Moridani

## چکیده

خانواده یکی از مهم‌ترین نهادهای جامعه و شکل‌دهنده‌ی شخصیت آدمی است که موجب رشد احساسات و ارزش‌ها، تکامل، اعتمادبه‌نفس و اجتماعی شدن، قدرت انتخاب و درنهایت تصمیم‌گیری منطقی افراد می‌شود. هدف این پژوهش پیش‌بینی روابط فرازناشویی بر اساس کیفیت عشق، سبک‌های حل تعارض زوجین و تعهد زناشویی بود. پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی و جامعه آماری شامل کلیه زنان و مردان متأهل شهر رشت در سال ۱۳۹۸ و نمونه شامل ۲۸۰ نفر زن و مرد متأهل بود که از ۵ منطقه شهر رشت به صورت تصادفی انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های نگرش به خیانت (روابط فرازناشویی) مارک واتلی (۲۰۰۶)، عشق مثلثی رابرت استرنبرگ (۱۹۹۷)، پرسشنامه استاندارد سبک‌های حل تعارض رحیم (ROCI-II) و پرسشنامه تعهد زناشویی آدامز و جونز (۱۹۹۷) استفاده گردید. نتایج نشان داد که بین کیفیت عشق و روابط فرازناشویی (P<۰/۰۱؛ r= -۰/۳۱) رابطه منفی و معنادار و بین مؤلفهٔ تعهد به همسر از متغیر تعهد زناشویی با روابط فرازناشویی (p<۰/۰۱؛ r =۰/۳۴) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ولی بین متغیر های سبک های حل تعارض و تعهد زوجین با روابط فرازنا شویی رابطه‌ای معنادار دیده نشد. همچنین ۱۰ در صد از کل واریانس روابط فرازناشویی به‌وسیله مؤلفه‌های کیفیت عشق، ۱ درصد از کل واریانس به‌وسیله مؤلفه‌های سبک‌های حل تعارض و ۱۱ درصد از کل واریانس روابط فرازناشویی به‌وسیله مؤلفه‌های تعهد زناشویی تبیین می‌شود. با توجه به نتایج این پژوهش و اهمیت ارتباط معنادار بین متغیرهای روابط فرازناشویی و کیفیت عشق لزوم ارائه کارگاه‌های آموزشی برای کاهش و مقابله با ایجاد روابط فرازناشویی جهت پیشگیری از مشکلات اجتماعی و خانوادگی پیشنهاد می‌شود.

**واژگان کلیدی:** *روابط فرازناشویی، کیفیت عشق، سبک‌های حل تعارض، تعهد زناشویی*

## abstract

The family is one of the most important institutions of society and shapes the personality of a person that develops emotions and values, evolves, self-esteem and socialization, the power of choice and ultimately rational decision making. The purpose of this study was to predict extramarital relationships based on quality of love, conflict resolution styles, and marital commitment. The study was descriptive-correlational and the statistical population included all married women and men in Rasht in 1398 and the sample consisted of 280 married men and women from 5 regions of Rasht city. They were randomly selected. To collect data from Attitude to Infidelity Questionnaires (meta-marital relationships) Mark Watley (2006), Robert Sternberg's Triangular Love Questionnaire (ROCI-II), Adams and Marital Commitment Questionnaire. Jones (1997) was used. The results showed that there is a negative and significant relationship between love quality and meta-marital relationship (r = -0.31; P <0.01) and between the component of commitment to the spouse of the marital commitment variable with meta-marital relationship (p <0.01). R = 0.34) There was a positive and significant relationship, but no significant relationship was found between variables of conflict resolution styles and couple commitment and meta-cognitive relationships. Also, 10% of the total variance of meta-marital relationships is explained by the components of quality of love, 1% of the total variance is explained by the components of conflict resolution styles, and 11% of the total variance of meta-marital relationships by the components of marital commitment. According to the results of this study and the importance of a significant relationship between the variables of extramarital relationships and the quality of love, it is recommended to offer workshops to reduce and counteract extramarital relationships to prevent social and familial problems.

**Key words:** *meta-marital relationships, love quality, conflict resolution styles, marital commitment*

*. نویسنده مسئول: کارشناس ارشد روان‌شناسی (مدرس دانشگاه آزاد اسلامی)، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. h.fallahian.au@gmail.com
**. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
***. کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

**مقدمه**

در یک رابطه زناشویی بهنجار، فرآیند تحول روانی زن و شوهر و چرخه تحول خانواده به‌وسیله تعاملات سازنده همسران گسترش می‌یابد و هنجارهای اجتماعی به آن عمومیت می‌بخشد (سیوینگ و سیبل گاریپ[1]، ۲۰۱۶). تمامی افرادی که در مورد ساختار خانواده اندیشیده‌اند، بر خانواده و اهمیت حیاتی آن در جامعه تأکید داشته‌اند. درواقع، هیچ جامعه‌ای را نمی‌توان یافت که سالم باشد، مگر آنکه از خانواده‌ای سالم برخوردار باشد. خانواده با پیوند زناشویی شکل می‌گیرد و تداوم و بقای آن نیز بستگی به تداوم و بقای زناشویی دارد. در حقیقت خانواده یکی از مهم‌ترین نهادهای جامعه و شکل‌دهنده‌ی شخصیت آدمی است که موجب رشد احساسات و ارزش‌ها، تکامل، اعتمادبه‌نفس و اجتماعی شدن، قدرت انتخاب و درنهایت تصمیم‌گیری منطقی افراد می‌شود (فاطمی اصل، گودرزی، کریمی ثانی و بوستانی پور؛ ۱۳۹۷). اهمیت پرداختن به موضوع تحکیم خانواده، ریشه در اهمیت نهاد خانواده دارد. نهاد مقدس خانواده، رکن بنیادین اجتماع بشری و محمل فرهنگ‌های گوناگون است تا آنجا که سعادت و شقاوت امت‌ها مرهون رشادت و ضلالت خانواده است. اولین شرط داشتن جامعه‌ای سالم و پویا، سلامت و پایداری خانواده است. همه دستاوردهای علمی و هنری بشر در سایه‌ی خانواده‌ای سالم و امن پدید آمده است (حسن‌زاده، ۱۳۹۳).

از عواملی که سلامت خانواده را با چالش مواجه می‌کند، با عنوان روابط فرازناشویی بحث می‌شود که مهم‌ترین عامل تهدیدکننده‌ی عملکرد، ثبات و ادامه رابطه‌ی زناشویی است. وقتی همسران نیازهای عاطفی برطرف نشده‌ی زیادی دارند و برای مدتی بنا به دلایل مختلف از هم دور می‌مانند، امکان حضور فردی دیگر که این نیازها را ارضا کند بیشتر می‌شود. آنچه وضعیت را پیچیده‌تر می‌کند، احساس فرد نسبت به شخصی است که نیازهای عاطفی‌اش را برطرف می‌کند، یعنی ممکن است عاشق او شود و همین احساس عشق، رفتار و عکس‌العمل‌های او را از اختیارش خارج کند (فاطمی اصل، گودرزی، کریمی ثانی و بوستانی پور؛ ۱۳۹۷). روابط فرازناشویی از دید درمانگران بیشتر بر مفهوم بی‌وفایی، تنوع‌طلبی جنسی یا خیانت تأکید دارد. بی‌وفایی کلیه‌ی رفتارها و عملکردهای یک فرد متأهل با جنس مخالف خارج از چارچوب خانواده است. به‌نحوی‌که به ارتباط دوستانه، صمیمانه، عاطفی و عاشقانه منجر شود. به‌صورتی که این ارتباط هیجان‌های خاصی نظیر آشفتگی عاطفی، خلقی و رفتاری و احساس نارضایتی را برای همسر اقدام کننده داشته باشد (مامی و صفر نیا؛ ۱۳۹۷). موضوع فرازناشویی می‌تواند یکی از دلایل عمده طلاق و ازهم‌پاشیدگی زندگی زناشویی گردد (کالب-هریس[2]، ۲۰۱۸؛ موهلاتلول، سیتهول و شیریندی[3]، ۲۰۱۸). یکی از مشکلات روان‌شناختی که زوجین در روابط فرازناشویی با آن روبرو می‌شوند، احساس تنهایی

1. Servinc, & Sibel Garip
2. Cable- Harris
3. Mohatlatlole, Sithole & Shirindi



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

است. احساس تنهایی ممکن است توسط هر شخصی در هر مقطعی از زندگی تجربه شود و به عبارتی یک حقیقت اساسی زندگی بشری است که محدود به مرزهای سنی، جنسی، نژادی، اقتصادی یا جسمی خاص نیست. آمارها حاکی از آن است که از هر چهار نفر در جهان، یک نفر از احساس تنهایی رنج می‌برد. درباره علل و زمینه‌ها، بر اساس نتایج تحقیقات انجام‌شده، به دلیل حل نشدن تعارضات خانوادگی در حوزه‌های مختلف و عدم شناخت ماهیت مشکلات زناشویی و درک دوطرفه بین زوجین، تجربه‌ی شکست عاطفی و عملکرد جنسی زوجین (قاسمی، رنجبر سودجانی و شریفی، ۱۳۹۶) و عوامل پیش‌بینی کننده‌ی قبل از ازدواج، ازجمله سابقه‌ی روابط جنسی رضایت‌بخش قبل از ازدواج و تجربه‌ی شکست عاطفی در زندگی مشترک (شریل، کینگزبرگ، استنلی آلتوف، جیمز، سیمون[1] و همکاران، ۲۰۱۷) جزو علل و زمینه‌های گرایش به روابط فرازناشویی مطرح‌شده است.

یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار در فرایند ایجاد روابط فرازناشویی کیفیت عشق است. عشق مفهومی انتزاعی است و بدون شک تعریف آن با استفاده از واژه‌ها یکی از دشوارترین کارهاست. این در حالی است که حتی در باب ماهیت عشق هیچ نظریه مشترک و عموماً پذیرفته‌شده‌ای وجود ندارد. عواملی که باعث می‌شود افراد از رابطه زناشویی خود رضایت داشته باشند عشق و کیفیت آن است. عشق بین زوجین و کیفیت آن در پژوهش‌های متعددی موردمطالعه قرارگرفته است و صاحب‌نظران بسیاری به آن پرداخته‌اند. یکی از مهم‌ترین و موردتوجه‌ترین نظریه‌ها که به تبیین اجزا و انواع عشق می‌پردازد، نظریه مثلثی عشق است که توسط یکی از روانشناسان معاصر به نام استرنبرگ ابداع‌شده و به نام خود او مشهور است. وی مفهوم عشق را در سه جز کلی که می‌توانند اضلاع یک مثلث باشند، شرح داده است که شامل احساس صمیمیت، نزدیکی، برقراری ارتباط متقابل و دل‌بستگی در رابطه، شور و اشتیاق، انگیزش‌های جنسی و جذابیت‌های جسمانی، تعهد و تصمیم برای برقراری رابطه و در طولانی‌مدت به شکل تعهد و احساس مسئولیت برای حفظ و تداوم آن است. عشق و محبت از کیفیتی برخوردار است که می‌تواند بسیاری از تنش‌های میان زوجین را محو کند. عشق پلی است که می‌تواند روابط زناشویی را به هم نزدیک کرده، آن را استحکام بخشد. زوجین برای اینکه زندگی موفق و سرشار از عشق و محبت داشته باشند، نیاز به برقراری ارتباطی صحیح دارند (خدابخشی کولایی، بهرامی، رستاک و اقلیما؛ ۱۳۹۶). همان‌طور که استرنبرگ ادعا می‌کند، ما زمانی وارد رابطه‌ی عاشقانه می‌شویم که هوس وجود داشته باشد. این عنصر در اولین سال یا در دو سال اول رابطه، معمولاً بالاترین سطح را دارد. هرچند که هوس به‌مرورزمان تضعیف می‌شود، در روابط خیلی معتبر به مقدار زیادی باقی می‌ماند. دومین مرحله رابطه معمولاً با شکوفایی صمیمیت مشخص

1. Sheryl, Kings berg, Stanley Althof, James & Simon



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

می‌شود. وقتی به کسی علاقه‌مند می‌شویم به‌تدریج اعتماد ما به او بیشتر می‌شود. اسرار خود را با او در میان می‌گذاریم، زندگی گذشته را برای او تعریف می‌کنیم. این عنصر یکی دو سال بعد از آغاز رابطه به اوج خود می‌رسد، اما در بهترین روابط تا آخر عمر باقی می‌ماند. در لحظه‌ای از زندگی پس از شش ماه تا شش سال نسبت به شریک زندگی احساس تعهد می‌کنیم. طوری به رابطه اهمیت می‌دهیم که برای حفظ آن حاضر می‌شویم هر کاری انجام دهیم. همین تعهد است که ما را وادار می‌کند تا از همه طوفان‌های موجود در راه رابطه بگذریم. تعهد در بین زن و شوهرهایی که زندگی مشترک بلندمدتی پشت سر گذاشته‌اند، شدیدتر است.

روابط نزدیک همواره علاوه بر صمیمیت با کشمکش و تعارض همراه است. رابطه زوجین نیز از این قاعده مستثنا نیست (فرح‌بخش، ۱۳۹۰). زوجین بر اساس آموخته‌ها، تجارب و شناخت‌های زیربنایی خود، دارای سبک‌های خاصی از حل تعارض هستند که هیچ‌کدام درست یا نادرست نیستند. امروزه رضایت زناشویی در زندگی مشترک، به یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های زوجین تبدیل‌شده است و به دلیل حضور تعارض و چالش در زندگی مشترک، گاه درنتیجه بالا گرفتن تعارض، عرصه زندگی مشترک بر هریک از زوجین تنگ می‌شود. اگرچه همه همسران اختلاف و تعارض را در زندگی زناشویی خود تجربه می‌کنند، ولی همه به یک‌شکل به آن پاسخ نمی‌دهند. دو بُعد اصلی واکنش به تعارض‌های زناشویی رقابت و مشارکت است. رحیم[1] (۱۹۸۳) روابط بین فردی را موردبررسی قرارداد و مدل دوبعدی برای توصیف سبک‌های مختلف حل تعارض در موقعیت‌های بین فردی ارائه داد. او بیان کرد که افراد هنگام تعارض، مقدار مشخصی از هر دو بعد اهمیت دادن به خود و اهمیت دادن به دیگران را نشان می‌دهند. او اهمیت دادن به خود را، به‌صورت مقدار حمایت شخصی و مقدار استقامتی که فرد در جهت رسیدن به علایقش از خود بروز می‌دهد، تعریف کرد و همچنین اهمیت دادن به دیگران را توانایی فرد در رسیدگی به دیگران و نیازهای آن‌ها و منطبق شدن با آن‌ها می‌داند (بن-اری و هیرشبرگ[2]، ۲۰۰۹). بعضی ازنظریه‌پردازان معتقدند که اهمیت دادن به خود و دیگران دو بعد مجزایی هستند که می‌توان آن‌ها را با هم ترکیب نمود و سبک‌های پنج‌گانه مسلط، الزام شده، اجتنابی، مصالحه‌گر و یکپارچه‌سازی را برای حل تعارض خلق کرد (رحیم، ۱۹۸۳؛ رحیم و بوناما، ۱۹۷۹). همه همسران ممکن است گاهی از این سبک‌ها استفاده کنند، اما اگر یکی از این موارد تبدیل به شیوه‌ای معمول برای واکنش به اختلاف‌هایشان شود، احتمال حل سازنده تعارض‌ها را کاهش می‌دهد و به زندگی زناشویی آسیب‌زده و اثرات زیانباری بر زندگی فیزیکی و هیجانی بر جای می‌گذرند (شیوندی، سلم‌آبادی و فرشاد، ۱۳۹۵).

1. Rahim
2. Ben-Ari, Hirschberg



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

افراد، تمایل زیادی به احساس صمیمیت و دوست‌داشتنی بودن از سوی دیگران دارند و ازدواج به‌منظور تأمین نیاز به عشق و صمیمت انجام می‌شود (چاپمن[1]، ۲۰۱۰). با پیمان ازدواج، ارتباطی شکل می‌گیرد که در مقایسه با دیگر ارتباطات انسانی، امنیتی بی‌نظیر دارد. دیگر ارتباطات انسانی ممکن است یکی از ابعاد حیات را پوشش دهند، اما در ازدواج، ابعادی همچون بعد جسمی، عاطفی، اجتماعی و ذهنی پوشش داده می‌شود و رابطه‌ای زیستی، عاطفی، روانی-اجتماعی و معنوی بین زن و شوهر شکل می‌گیرد. به همین دلیل، یافتن همسر مناسب و ایجاد و حفظ یک رابطه بلندمدت با وی یکی از مهم‌ترین اهدافی است که افراد برای رسیدن به آن تلاش می‌کنند (هولمز و جانسون[2]، ۲۰۰۹). عدم تعهد به رابطه زناشویی عوارض و پیامدهای متعددی را به دنبال خواهد داشت که هم بر فرد، هم بر خانواده و هم بر جامعه به‌ویژه همسری که بی‌وفایی دیده است تأثیر می‌گذارد و آن‌ها را دچار تغییرات فیزیولوژیک در سیستم اعصاب و فعالیت شناختی خود می‌کند (گیورتز، سگرین و ووسزیدلو[3]، ۲۰۱۶). استنلی و آماتو، جانسون و مارکمن (۲۰۰۶) نیز در تعریف تعهد اظهار داشتند که تعهد به‌عنوان میزان ارزشی که زوجین برای رابطه زناشویی خود قائل‌اند و میزان تلاش و انگیزه آن‌ها برای حفظ و تداوم این رابطه تعریف می‌شود. آلن، روآدس، استنلی و مارکمن (۲۰۱۱) نیز تعهد زناشویی را شامل دو مؤلفه ازخودگذشتگی نسبت به همسر و ناتوانی در ترک رابطه زناشویی می‌دانند. تعهد ابعاد چندگانه‌ای دارد و دربرگیرنده دلایل شخصی، اخلاقی و اعتقادی به خصوصی است که شخص را به ادامه رابطه زناشویی پایبند می‌کند (تنگ و کوران[4]، ۲۰۱۳). هر ازدواج موفق حاوی سه رکن تعهد، جاذبه و تفاهم است که دراین‌بین تعهد زناشویی قوی‌ترین و پایدارترین عامل پیش‌بینی کننده کیفیت و ثبات زناشویی است (جان، سم، رورو و تسویی[5]، ۲۰۱۷). همچنین، افرادی با تعهد بالا به‌احتمال بیشتری نسبت به همتایان خود که تعهد پایین‌تری دارند از تمایلات خود به نفع برآوردن تمایلات همسرشان می‌گذرند (پاول و ون‌واگت[6]، ۲۰۰۳).

بنابراین پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال است که:

آیا کیفیت عشق، سبک‌های حل تعارض زوجین و تعهد زناشویی می‌توانند روابط فرازناشویی را پیش-بینی کنند؟

1. Chapman
2. Holms & Johanson
3. Givertz, Segrin & Woszidlo
4. Tang & Curran
5. John, Seme, Roro & Tsui
6. Powell & Van Vugt



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

## روش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری موردمطالعه در این پژوهش کلیه زنان و مردان متأهل و متارکه کرده شهر رشت در سال ۱۳۹۸ بود. تعداد کل این افراد با مراجعه به سازمان ثبت و احوال شهر گزارش گردید؛ ۱۴۰ نفر زن و ۱۴۰ نفر مرد نمونه جامعه موردنظر است. برای دسترسی به نمونه ابتدا جهت بلوک‌بندی به شهرداری شهر مراجعه شد. شهر رشت شامل ۵ منطقه است. بر این اساس از هر منطقه به‌طور تصادف ۳ خیابان انتخاب شد و با مراجعه به منازل افراد به روش نمونه‌گیری تصادفی نمونه‌ای به حجم ۲۸۰ نفر انتخاب گردید. ملاک‌های شمول شامل: گذشت حداقل یک سال از ازدواج، متارکه کرده، هر دو جنس و حداقل تحصیلات دیپلم است و ملاک‌های عدم شمول شامل ابتلای یکی از زوجین یا هر دو به مشکلات شدید روانی و جسمی بوده است. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد.

## ابزار

**پرسشنامه نگرش به خیانت (روابط فرازناشویی) ATIS:** که توسط مارک واتلی (۲۰۰۶) ساخته‌شده است. این پرسشنامه دارای ۱۲ گویه است که در مقیاس لیکرت صورت‌بندی شده است. نمره‌گذاری از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) تنظیم‌شده است. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در مطالعه عبدالله زاده (۲۰۱۰) تأییدشده است. یافته‌ی پژوهش ویتلی (۲۰۰۶) حاکی از اعتبار مطلوب این نگرش سنج است، به‌طوری‌که آلفای کرونباخ حاصل از ضریب همسانی درونی ۸۰ درصد سنجیده شده است. برای تعیین پایایی این مقیاس از دو روش آلفای کرونباخ و ضریب باز آزمایی استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ مقیاس نگرش به روابط فرازناشویی ۷۱ درصد برآورده شده است. ضریب باز آزمایی حاصل از اجرای این آزمون نیز ۸۷ درصد سنجیده شده است.

**پرسشنامه عشق مثلثی:** توسط رابرت استرنبرگ در سال ۱۹۹۷ تهیه‌شده است. این پرسشنامه دارای ۴۵ عبارت در مقیاس لیکرت است. این مقیاس دارای ۵ سطح است، کاملاً پایین‌تر از میانگین تا حدی پایین میانگین، در حد متوسط تا حدی بالاتر از میانگین و کاملاً بالاتر از میانگین. سؤالات این پرسشنامه ۹ درجه‌ای از ۱ (اصلاً) تا ۹ (به‌طور کامل) است. استرنبرگ (۱۹۹۷) برای محاسبه پایایی این مقیاس از روش ضریب همسانی درونی استفاده کرد. نتایج نشان داد که ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه صمیمیت برابر با ۰/۹۱، عشق ۰/۹۴ و تعهد ۰/۹۴ و ضریب آلفای کرونباخ کلی پرسشنامه نیز برابر با ۰/۹۷ بود. روایی و پایایی این پرسشنامه در ایران نیز موردبررسی قرارگرفته است. حفاظی و همکاران (۱۳۸۵) در پژوهش خود برای بررسی روایی محتوایی این پرسشنامه سؤالات را در اختیار متخصصین روان‌پزشک، روانشناس بالینی



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

و اساتید زبان انگلیسی قراردادند که ازنظر همه متخصصین مربوطه مورد تأیید قرار گرفت. سپس برای بررسی پایایی، از روش باز آزمایی استفاده کردند. ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های صمیمیت ۰/۹۰، عشق ۰/۹۳ و تعهد ۰/۸۰ به دست آمد.

**پرسشنامه استاندارد سبک‌های حل تعارض رحیم (ROCI-II):** دارای ۲۸ سؤال بوده و هدف آن ارزیابی سبک‌های حل تعارض افراد در رابطه با همسر (سبک یکپارچگی، سبک مسلط، سبک ملزم شده، سبک اجتناب‌کننده، سبک مصالحه) است. این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (بسیار کم،۱؛ کم ۲؛ گاه‌گاهی،۳؛ زیاد،۴؛ بسیار زیاد؛۵) است. در پژوهش حقیقی و همکاران (۱۳۹۱) بین خرده مقیاس‌های پرسشنامه سبک‌های حل تعارض رحیم و پرسشنامه CRQ همبستگی مثبت و منفی مشاهده شد که بیانگر روایی همگرا و واگرای مطلوب این پرسشنامه است. همچنین پایایی پرسشنامه یا قابلیت اعتماد آن با استفاده از روش اندازه‌گیری آلفای کرونباخ محاسبه شد. آلفای کرونباخ برای پرسشنامه سبک‌های حل تعارض رحیم (ROCI-II) ۸۰٪ است.

**پرسشنامه تعهد زناشویی:** این پرسشنامه به‌وسیله آدامز و جونز در سال ۱۹۹۷ تهیه و تدوین‌شده است و سه بعد تعهد زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند؛ که شامل تعهد شخصی، تعهد اخلاقی و تعهد ساختاری است. آدامز و جونز در ۶ پژوهش گوناگون برای رسیدن به پایایی و روایی پرسشنامه آن را در مورد ۴۱۷ نفر متأهل، ۳۴۷ نفر مجرد و ۴۶ نفر مطلقه اجرا کردند. در این مطالعات همبستگی هر پرسش با نمره کل پرسشنامه بالا و معنادار بود. پایایی کل پرسشنامه ۸۲٪ گزارش شد. در پژوهش زارعی و حسینقلی (۱۳۹۲) نیز ضریب آلفای کرونباخ ۸۰٪ به دست آمد. در اعتبار یابی آزمون توسط (شاه سیاه، بهرامی و محبی،۱۳۸۸) روایی محتوایی توسط اساتید دانشگاه اصفهان تأیید و آلفای کرونباخ ۸۵٪ به دست آمد.

## شیوه اجرای پژوهش

در ابتدا برای جمع‌آوری داده‌ها به‌طور تصادفی ۳ خیابان انتخاب شد و با مراجعه به منازل افراد، هدف از انجام پژوهش برای یکی از زوجینی که تمایل به همکاری داشت توضیح داده شد تا برای انجام پژوهش همکاری‌های لازم به عمل آید. قبل از اجرای پرسش‌نامه‌ها، کسب رضایت زوجین با بیان توضیحاتی درباره محرمانه ماندن، عدم ذکر نام و ملاک‌های ۷، ۸ و ۹ منشور اخلاق در پژوهش به دست آمد. سپس پرسش‌نامه‌های پژوهش در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت، در ضمن پژوهشگر از شرکت‌کننده درخواست می‌کرد که اگر پرسش نامفهومی وجود دارد قبل از تحویل دادن پرسش‌نامه آن را مطرح و پاسخ آن را از پژوهشگر دریافت کنند؛ و درنهایت جهت تجزیه‌وتحلیل داده‌های این پژوهش از ابزارهای



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

آمار توصیفی چون میانگین، انحراف معیار و فراوانی و برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های تحلیل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد.

## یافته‌ها

یافته‌های این پژوهش در سه بخش اطلاعات جمعیت شناختی آزمودنی‌ها، یافته‌های توصیفی و یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها به شرح زیر ارائه‌شده است: از بین آزمودنی‌های پژوهش، ۱۴۰ نفر زن (۵۰ درصد)، ۱۴۰ نفر مرد (۵۰ درصد)، همچنین ۱۷۴ نفر (۶۱/۹ درصد) متأهل، ۱۰۶ نفر (۳۷/۱ درصد) متارکه کرده بودند. میانگین آماری جنس ۱/۴۹ و میانگین خطای استاندارد ۰/۰۲، واریانس ۰/۲۵، میانگین آماری تأهل ۱/۳۸ و میانگین خطای استاندارد ۰/۰۲ و واریانس آن ۰/۲۳ است.

**جدول ۱. میانگین و انحراف معیار نمرات آزمودنی‌ها در روابط فرازناشویی، کیفیت عشق، سبک‌های حل تعارض زوجین و تعهد زناشویی**

| متغیر | مؤلفه‌ها | میانگین | انحراف معیار |
|---|---|---|---|
| روابط فرازناشویی | | ۶۸/۸۵ | ۷/۳۰ |
| کیفیت عشق | صمیمیت | ۹۲/۶۶ | ۱۵/۲۲ |
| | شهوت | ۷۶/۲۱ | ۱۵/۲۴ |
| | تعهد | ۱۰۴/۵۸ | ۱۱/۶۹ |
| | کل | ۲۷۳/۴۶ | ۳۳/۵۴ |
| سبک حل تعارض زوجین | یکپارچگی | ۳۰/۱۵ | ۵/۸۵ |
| | مسلط | ۱۷/۱۱ | ۱/۴۶ |
| | ملزم شده | ۱۶ | ۳ |
| | اجتناب | ۱۵/۱۸ | ۱/۸۹ |
| | مصالحه | ۱۶/۸۵ | ۳/۴۵ |
| | کل | ۹۵/۲۷ | ۵/۲۲ |
| تعهد زناشویی | تعهد به همسر | ۳۲/۵۱ | ۲/۲۴ |
| | تعهد به ازدواج | ۳۹/۰۱ | ۴/۶۲ |
| | احساس تعهد | ۶۵/۲۰ | ۱۷/۳۵ |
| | کل | ۱۳۶/۷۳ | ۱۹/۰۲ |



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

**جدول ۲. ضرایب همبستگی کیفیت عشق، سبک‌های حل تعارض زوجین، تعهد زناشویی و روابط فرازناشویی و مؤلفه‌های آن‌ها**

| متغیر | صمیمیت | شهوت | تعهد | کیفیت عشق | یکپارچگی | مسلط | ملزم شده | اجتناب | مصالحه | حل تعارض | تعهد به همسر | تعهد به ازدواج | احساس تعهد | تعهد زناشویی | روابط فرازناشویی |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| صمیمیت | ۱ | | | | | | | | | | | | | | |
| شهوت | ۰/۲۹** | ۱ | | | | | | | | | | | | | |
| تعهد | ۰/۸۱** | ۰/۲۷** | ۱ | | | | | | | | | | | | |
| کیفیت عشق | ۰/۸۷** | ۰/۶۸** | ۰/۸۴** | ۱ | | | | | | | | | | | |
| یکپارچگی | -۰/۱۴ | ۰/۴۳** | -۰/۱۱ | ۰/۰۸ | ۱ | | | | | | | | | | |
| مسلط | -۰/۱۱ | -۰/۲۱* | ۰/۱۹* | -۰/۰۸ | -۰/۱۴ | ۱ | | | | | | | | | |
| ملزم شده | ۰/۴۹** | -۰/۴۲** | ۰/۴۰** | ۰/۱۷ | -۰/۵۱** | ۰/۲۴** | ۱ | | | | | | | | |
| اجتناب | ۰/۴۲** | -۰/۵۸** | ۰/۲۲* | ۰/۰۰۶ | -۰/۵۱** | -۰/۰۳ | ۰/۷۶** | ۱ | | | | | | | |
| مصالحه | -۰/۳۴** | ۰/۴۰** | -۰/۴۱** | -۰/۱۱ | ۰/۴۴** | -۰/۴۷** | -۰/۸۹** | -۰/۵۴** | ۱ | | | | | | |
| حل تعارض | ۰/۰۱ | ۰/۲۳** | ۰/۰۳ | ۰/۰۹ | ۰/۸۹** | ۰/۰۷ | ۰/۲۴** | ۰/۱۳ | ۰/۳۲** | ۱ | | | | | |
| تعهد به همسر | -۰/۴۰** | -۰/۵۳** | -۰/۳۴** | -۰/۵۴** | ۰/۰۹ | ۰/۰۵ | ۰/۰۶ | ۰/۰۱ | ۰/۱۶ | -۰/۰۶ | ۱ | | | | |
| تعهد به ازدواج | -۰/۳۶** | -۰/۵۴** | -۰/۳۱** | ۰/۵۲** | ۰/۲۰* | ۰/۰۶ | ۰/۰۶ | ۰/۰۷ | ۰/۱۸** | -۰/۱۰ | ۰/۸۲** | ۱ | | | |
| احساس تعهد | -۰/۲۸** | ۰/۵۰** | -۰/۴۲** | ۰/۰۴ | ۰/۴۳** | ۰/۸۵** | ۰/۸۳** | -۰/۵۴** | ۰/۹۶** | ۰/۲۹** | ۰/۰۵ | ۰/۷۹ | ۱ | | |
| تعهد زناشویی | -۰/۳۹** | ۰/۲۶** | -۰/۵۰** | -۰/۲۳* | ۰/۳۳** | -۰/۵۲** | ۰/۷۸** | -۰/۴۷** | ۰/۹۴** | ۰/۲۳* | ۰/۳۷** | ۰/۴۱** | ۰/۹۳** | ۱ | |
| روابط فرازناشویی | -۰/۳۷** | -۰/۱۹* | -۰/۱۶ | -۰/۳۱** | ۰/۰۱ | ۰/۰۰ | -۰/۱۲ | -۰/۱۷ | ۰/۵۰ | -۰/۰۸ | ۰/۳۴** | ۰/۰۹ | -۰/۰۴ | ۰/۰۲ | ۱ |

**P<0/01

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که بین کیفیت عشق و روابط فرازناشویی (P<۰/۰۱؛ r=-۰/۳۱) رابطه منفی و معنادار و همچنین بین مؤلفهٔ تعهد به همسر از متغیر تعهد زناشویی با روابط فرازناشویی (p<۰/۰۱؛ r =۰/۳۴) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین بین متغیرهای سبک‌های حل تعارض و تعهد زوجین با روابط فرازناشویی رابطه‌ای معنادار دیده نشد.

**جدول ۳. نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون روابط فرازناشویی بر اساس مؤلفه‌های کیفیت عشق**

| متغیرملاک | متغیرهای پیش‌بین | مؤلفه‌ها | R | $R^2$ | F | B | SEB | β | t | sig | VIF |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| روابط فرازناشویی | کیفیت عشق | | ۰/۴۵ | ۰/۲۰ | ۱۰/۱۱ | | | | | | |
| | | صمیمیت | | | | -۰/۳۲ | ۰/۰۶ | -۰/۶۷ | -۴/۷۵ | ۰/۰۰ | ۲/۹۶ |
| | | شهوت | | | | ۰/۲۷ | ۰/۰۴ | -۰/۱۰ | -۱/۲۴ | ۰/۲۱ | ۱/۱۰ |
| | | تعهد | | | | ۰/۲۵ | ۰/۰۸ | ۰/۴۱ | ۲/۹۲ | ۰/۰۰۴ | ۲/۹۱ |

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد ۱۰ درصد از کل واریانس روابط فرازناشویی به‌وسیله مؤلفه‌های کیفیت عشق تبیین می‌شود. نتایج آزمون آنوا نشان‌گر معنی‌داری مدل رگرسیون است (F=۱۰/۱۱؛



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

(p<۰/۰۱). نتایج ضریب رگرسیون نیز نشان می‌دهد صمیمیت (t=-۴/۷۵؛ p<۰/۰۱) و شهوت (t=-۱/۲۴؛ p<۰/۰۱) و تعهد (r=۲/۹۲؛ p <۰/۰۱) می‌توانند روابط فرازناشویی را پیش‌بینی کنند.

**جدول ٤. نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون روابط فرازناشویی بر اساس مؤلفه‌های سبک‌های حل تعارض**

| متغیرملاک | متغیرهای پیش‌بین | مؤلفه‌ها | R | $R^2$ | F | Sig | B | SEB | β | t | sig | VIF |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ۰/۲۲ | ۰/۰۴ | ۱/۱۴ | ۰/۳۴ | | | | | | |
| روابط فرازناشویی | سبک‌های حل تعارض | یکپارچگی | | | | | -۰/۱۴ | ۰/۱۳ | -۰/۱۱ | -۱/۰۲ | ۰/۳۱ | ۱/۴۴ |
| | | مسلط | | | | | -۰/۴۶ | ۰/۵۸ | -۰/۰۹ | -۰/۷۸ | ۰/۴۳ | ۱/۶۲ |
| | | ملزم | | | | | -۰/۵۵ | ۰/۷۵ | -۰/۲۲ | -۰/۷۳ | ۰/۴۶ | ۱۱/۳۰ |
| | | اجتناب | | | | | -۰/۷۵ | ۰/۶۵ | -۰/۱۹ | -۱/۱۴ | ۰/۲۵ | ۳/۳۳ |
| | | مصالحه | | | | | -۰/۵۰ | ۰/۵۶ | -۰/۲۳ | -۰/۸۹ | ۰/۳۷ | ۸/۲۶ |

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد ۱ درصد از کل واریانس روابط فرازناشویی به‌وسیله مؤلفه‌های سبک‌های حل تعارض تبیین می‌شود. نتایج آزمون آنوا نشان‌گر معنی‌داری مدل رگرسیون است (F=۱/۱۴؛ p<۰/۰۱). نتایج ضریب رگرسیون نیز نشان می‌دهد یکپارچگی (t=-۱/۰۲؛ p<۰/۰۱)، مسلط (t=-۰/۷۸؛ p<۰/۰۱)، ملزم (t=-۰/۷۳؛ p<۰/۰۱)، اجتناب (t=-۱/۱۴؛ p<۰/۰۱) و مصالحه (t=-۰/۸۹؛ p<۰/۰۱) نمی‌توانند روابط فرازناشویی را پیش‌بینی کنند.

**جدول ۵. نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون روابط فرازناشویی بر اساس مؤلفه‌های تعهد زناشویی**

| متغیرملاک | متغیرهای پیش‌بین | مؤلفه‌ها | R | $R^2$ | F | B | SEB | β | t | sig | VIF |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ۰/۴۸ | ۰/۲۳ | ۱۱/۸۲ | | | | | | |
| **روابط فرازناشویی** | **تعهد زناشویی** | تعهد به همسر | | | | ۲/۷۵ | ۰/۴۷ | ۰/۸۴ | ۵/۸۰ | ۰۰۰ | ۳/۲۱ |
| | | تعهد به ازدواج | | | | -۰/۹۴ | ۰/۲۳ | -۰/۶۰ | -۴/۱۱ | ۰۰۰ | ۳/۲۲ |
| | | احساس تعهد | | | | -۰/۰۱ | ۰/۰۳ | -۰/۰۴ | -۰/۵۰ | ۰/۶۱ | ۱ |

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که ۱۱ درصد از کل واریانس روابط فرازناشویی به‌وسیله مؤلفه‌های تعهد زناشویی تبیین می‌شود. نتایج آزمون آنوا نشان‌گر معنی‌داری مدل رگرسیون است (F=۱۱/۸۲؛ p<۰/۰۱). نتایج ضریب رگرسیون نیز نشان می‌دهد تعهد به همسر (t=۵/۸۰؛ p<۰/۰۱) و تعهد به ازدواج (t=-۴/۱۱؛ p<۰/۰۱) و احساس تعهد (t=-۰/۵۰؛ p<۰/۰۱) می‌توانند روابط فرازناشویی را پیش‌بینی کنند.



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

## بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به آنچه ذکر شد هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی روابط فرازناشویی بر اساس کیفیت عشق، سبک‌های حل تعارض و تعهد زناشویی بود. برای تعداد زیادی از زوج‌ها، ازدواج و روابط زناشویی با عبارت تنها مرگ ما را از هم جدا می‌کند، آغاز می‌گردد (یوسفی، عابدین، فتح‌آبادی و تیرگری؛ ۱۳۹۰). اگرچه بعضی از زوج‌ها در آغاز زندگی مشترک، خود را نسبت به رابطه‌ی زناشویی متعهد می‌دانند اما ممکن است میزان تعهد آن‌ها آن‌قدر نباشد که در برابر طوفان‌های ناشی از ناملایمات زندگی مقاومت کنند. به عبارت بهتر، اگرچه در نخستین روزهای زندگی زن و مرد نسبت به رابطه زناشویی احساس تعهد دائمی می‌نمایند، ولی گاهی اوقات این تعهد همیشگی نیست (هیسیاو[1]؛ ۲۰۰۴). علی‌رغم محدودیت‌های اجتماعی، فرهنگی و مذهبی پیرامون رابطه با جنس مخالف شواهد بیانگر این است که روابطی از این نوع نه‌تنها قبل از ازدواج بلکه در بین متأهلان و به‌صورت روابط خارج از ازدواج در شهرهای بزرگ در حال افزایش است و این امر احتمال طلاق را افزایش داده است. این عمل یک حادثه آسیب‌زا و تکان‌دهنده بین فردی برای شریک زندگی آسیب‌دیده است ولی متأسفانه به میزان زیادی در ازدواج‌ها رخ می‌دهد به همین دلیل پژوهش حاضر درصدد روشن‌سازی هر چه بیشتر عوامل مؤثر بر گرایش افراد به سمت روابط فرازناشویی است.

از نتایج جدول همبستگی برآورد می‌شود بین کیفیت عشق با روابط فرازناشویی رابطه منفی و معناداری وجود دارد و با توجه به مقادیر ضرایب رگرسیون، کیفیت عشق می‌تواند پیش‌بینی کننده قوی‌ای برای روابط فرازناشویی باشد. بررسی کیفیت عشق در افراد دارای سابقه خیانت زناشویی و عدم خیانت نشانگر رابطه معناداری در تمام ابعاد مثلث عشق استرنبرگ شامل صمیمیت، شهوت و تعهد در روابط فرازناشویی بود. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های مدرسی، زاهدیان و هاشمی محمدآبادی در سال ۱۳۹۲، شریفی، حاجی حیدری، خوروش و فاتحی زاده در سال ۱۳۹۵ همسو است. ایمهوند[2] و همکاران در سال ۲۰۰۸ در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که عشق‌ورزی و محبت کردن که بیشتر جنبه روان-شناختی دارد باعث بهبود ارتباط می‌شود زیرا می‌تواند نگرانی طرفین را به محیطی امن تبدیل کند. به اعتقاد کلین و استفورد[3] (۲۰۰۴)، رفتارهای مثبت روزانه فرصت مناسبی برای زوج‌هاست تا صمیمیت خود را بیش‌تر به هم نشان دهند. از طرفی در پژوهش حاضر بین سبک‌های حل تعارض و روابط

1. Hasiao
2. Imhond & etel
3. Kline, & Stanfford



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

فرازناشویی رابطه‌ای مشاهده نگردید و همچنین با توجه به مقادیر ضرایب رگرسیون در پژوهش حاضر سبک‌های حل تعارض زوجین نمی‌تواند پیش‌بینی کننده روابط فرازناشویی باشند که با پژوهش‌های اصغری گنجی، محمدعلی نیا (۱۳۹۵)، ابوالحسنی، هنرپروران (۲۰۱۷) ناهم‌سو است. این مسئله نشان می‌دهد تعارض همیشه منفی نیست بلکه روشی که زوج‌ها برای مدیریت تعارض خود به کار می‌برند، ممکن است بر رابطه تأثیر منفی داشته باشد. زوجینی که می‌توانند تعارضات موجود را در رابطه با به-کارگیری روش‌های مثبت و استفاده کمتر از تعاملات منفی مدیریت کنند فضایی ایجاد می‌کنند که در آن فرصت بیشتری برای خود افشایی و توافق در مورد مشکلات خانواده وجود داشته باشد.

در فرضیه آخر پژوهش بین تعهد فرازناشویی و روابط فرازناشویی رابطه معناداری مشاهده نشد و همچنین طبق ضرایب به‌دست‌آمده رگرسیون تعهد زناشویی نمی‌تواند پیش‌بینی کننده روابط فرازناشویی باشد که با پژوهش‌های خرم‌آبادی، سپهری، صالحی و بیگدلی (۲۰۱۹)، حسینی، کاکاوند و جلالی (۱۳۹۵) ناهم‌سو بود. درواقع تعهد زناشویی حدی است که در آن افراد دیدگاه بلندمدتی در مورد ازدواجشان دارند، برای رابطه‌شان فداکاری می‌کنند، در جهت حفظ، تقویت و همبستگی اتحادشان گام برمی‌دارند و حتی زمان‌هایی که ازدواجشان پاداش‌دهنده نیست با همسرشان می‌مانند. تحقیقات نشان می‌دهد زوج‌هایی که در مورد تعهد خود در قبال همسر و دیگران به بلوغ فکری لازم نرسیده‌اند و رفتاری دوسوگرایانه دارند در ازدواج و در رابطه با دیگران دچار مشکل می‌شوند و غالباً نتیجه امر بی‌وفایی خواهد بود (کالهون[1]، ۲۰۰۴؛ آنجلیس، ۱۳۹۲). فلورین، میکولنکر و هیرشبرگر (۲۰۰۲) معتقدند که تعهد زناشویی به‌عنوان یک مکانیسم کنترل وحشت عمل می‌کند، طوری که تفکر در مورد تعهد رمانتیک باعث تأثیر اخلاق و قضاوت اجتماعی می‌شود و فرد وجدان راحت‌تری دارد و کاهش تفکر در مورد تعهد رمانتیک باعث افزایش نگرانی و فشار روحی می‌شود. تحقیقات انجام‌گرفته حکایت از آن دارد که وقتی زوجین در مورد تعهد خود در قبال همسر و دیگران به بلوغ فکری لازم نرسیده و رفتاری دوسوگرانه را تعقیب می‌کنند، در ازدواج و کار کردن با دیگران دچار مشکل خواهند شد و غالباً نتیجه امر خیانت خواهد بود (مسترز، تیلگمن[2]؛ ۲۰۰۸).

در کل روابط فرازناشویی یکی از دلایل عمده از هم پاشیده شدن ازدواج است (هرتلین، وتچل و پیرسی[3]؛ ۲۰۰۵). خیانت اعتماد موجود در رابطه و سطح صمیمیت زوج‌ها را کاهش می‌دهد. اغلب برای

1. Calhoun
2. Masters, & Tilghman
3. Hertlein, Wetchler, & Piercy



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

همسران زخم‌خورده التیام یافتن از رنج و فقدان حاصل از خیانت و اعتماد به دیگری در رابطه جدید دشوار است. آن‌ها نیاز دارند درباره تنها ماندن یا وارد رابطه جدید شدن تصمیم بگیرند. متأسفانه هیچ آمار واقعی از زوج‌های دارای بحران روابط نامشروع و مسائل مربوطه در دست نیست. طبق آخرین آمارها ۱۷ درصد طلاق‌ها در آمریکا در اثر بروز روابط فرازناشویی بوده است و ۷۰ درصد زنان شوهردار و ۴۵ درصد مردان دارای همسر از رابطه نامشروع همسرانشان بی‌اطلاع بوده‌اند (لیتون تول[1]؛ ۲۰۰۳). در ایران نیز طبق آمار منتشرشده از سوی سازمان بهزیستی در سال ۱۳۸۷ علت ۶۷ درصد از قتل مردان به دست همسرانشان خیانت بوده است. ۳۳ درصد مردان هم با واکنش در برابر خشونت و حمله ناگهانی یا تهدید همسر مواجه بوده‌اند؛ بنابراین پرداختن حوزه‌های مختلف دانش به مسئله خیانت و نقش آن در بروز مشکلات خانوادگی و اجتماعی بیش‌ازپیش اهمیت و ضرورت پیدا می‌کند. بی‌وفایی و خیانت از اموری است که نیاز است تحقیقات و پژوهش‌های بیشتری در مورد آن انجام گیرد، به بررسی علل آن پرداخته شود و نتایج آن به‌صورت گسترده در اختیار عموم به‌ویژه همسران قرار گیرد تا از مواهب آن بهره‌مند شوند. عوامل فردی زیادی با روابط فرازناشویی مرتبط می‌باشند، از قبیل به وجود آمدن تغییراتی در شرایط زندگی، فروپاشی ارتباطات، تنوع‌طلبی، انتقام‌گیری، امنیت اقتصادی و عاطفی می‌توانند تأثیرات مخرب در فرد و روابط زناشویی و ازدواج آن‌ها بگذارد. امید است از نتایج پژوهش حاضر جهت ارتقای آگاهی در مورد کیفیت عشق، تعهد زناشویی و سبک‌های حل تعارض استفاده و از روابط فرازناشویی کاسته شود.

**محدودیت‌ها و پیشنهادها**. از محدودیت‌های تحقیق حاضر استفاده از پرسشنامه به‌عنوان تنها ابزار برای جمع‌آوری اطلاعات و همچنین عدم دسترسی به افراد بدون تحصیلات دانشگاهی و محدود به شهر است. پیشنهاد می‌گردد با توجه به نتایج این پژوهش و اهمیت ارتباط معنادار بین متغیرهای روابط فرازناشویی و کیفیت عشق لزوم ارائه کارگاه‌های آموزشی برای کاهش و مقابله با ایجاد روابط فرازناشویی جهت پیشگیری از مشکلات اجتماعی و خانوادگی پیشنهاد می‌شود، همچنین پژوهش حاضر در شهرهای مختلف کشور با توجه به تفاوت‌های فرهنگی، اجتماعی صورت پذیرد.

***سپاسگزاری و قدردانی.*** در پایان از کلیه شهروندان مناطق ۵ گانه شهر رشت که در این پژوهش ما را یاری رساندند کمال تشکر و امتنان را داریم.

1. Lytontholl



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

## منابع

ارزشیابی شخصیت (پرسشنامه)، دکتر حمزه گنجی، بهار ۱۳۸۴، تهران: نشر ساوالان.

حسن‌زاده، صادق؛ (۱۳۹۳). عوامل تحکیم خانواده در فرهنگ اسلامی. پژوهش‌نامه‌ی معارف قرآنی، ۴(۱۵): ۴۵-۶۸.

حسینی، سیده ریحانه؛ کاکاوند، علیرضا و جلالی، محمدرضا (۱۳۹۵).رابطه ی بین ابعاد تعهد زناشویی و روابط فرازنا شویی اینترنتی بر ا ساس روابط عاطفی و جنسی زوجین و سبک‌های دل‌بستگی: مدلیابی معادله ساختاری. پایان‌نامه دولتی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) - دانشکده علوم اجتماعی.

حفاظی، میترا؛ فیروزآبادی، علی؛ حق شناس، ح سن (۱۳۸۵). برر سی ارتباط بین اجزاء ع شق و ر ضایتمندی زوجی، مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، دوره شانزدهم، شماره ۵۴ مهر و آبان.

خدابخشی کولایی، آناهیتا؛ بهرامی، سپیده؛ رستاک، حمید و اقلیما، مصطفی. (۱۳۹۶). بررسی کیفیت عشق و رضایت جنسی در مردان با سابقه پیمان‌شکنی و فاقد سابقه پیمان‌شکنی. فصلنامه مددکاری اجتماعی، ۵(۴)، ۱۲-۵

دار، لوک و ... روان‌شناسی اجتماعی، ترجمه حمزه گنجی، انتشارات ساوالان، چاپ اول، ۱۳۸۰.

اصغری گنجی، عسگر؛ محمدعلی نیا، کلثوم، (۱۳۹۵). رابطه بین شیوه‌های حل تعارض با رفتار فرا زنا شویی و مثبت اندیشی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره بابل. پنجمین همایش ملی راهکارهای تو سعه و ترویج علوم تربیتی،روانشناسی، مشاوره و آموزش در ایران.

راتوس، اسپنسر ا. روان‌شناسی عمومی، جلد اول، ترجمه حمزه گنجی، انتشارات ویرایش، چاپ سوم، ۱۳۷۸.

شیوندی، کامران؛ سلم‌آبادی، مجتبی؛ فرشاد، محمدرضا (۱۳۹۵). پیش‌بینی فرسودگی شغلی بر مبنای تعارض زناشویی و خود متمایزسازی. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی. دوره ۷، شماره ۲۷، ۶۶-۵۱.

فاطمی اصل، شهریار؛ گودرزی، محمود؛ کریمی ثانی، پرویز و بوستانی پور، علیرضا، (۱۳۹۷). اثربخشی زوج‌درمانی تحلیل روابط محاوره‌ای بر احساس تنهایی زنان آسیب‌دیده از روابط فرازناشویی در شهر ستان سلماس. مقاله پژوهشی، مجله دانشکده پر ستاری و مامایی ارومیه، دوره شانزدهم، شماره دهم، پی‌درپی ۱۱۱، صص ۷۰۹-۷۱۸.

فرح‌بخش، کیومرث (۱۳۹۰). همبستگی بین ویژگی‌های ادراک شده خانواده ا صلی و فعلی و رابطه آن با تعارض زناشویی. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، شماره ۶،۶۰-۳۵.

قاسمی، بهزاد؛ رنجبر سودجانی، یوسف و شریفی، کبیر (۱۳۹۶). نقش عملکرد جنسی و تجربه شکست عاطفی در گرایش زوجین به روابط فرازناشویی، فصلنامه رویش روانشناسی، ۶(۱): ۴۵-۶۸.



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

مامی، شهرام؛ صفر نیا، افشین؛ (۱۳۹۷). اثربخشی رویکرد زوج‌درمانی سیستمی- سازه‌گرا بر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و گرایش به روابط فرازناشویی زنان متقاضی طلاق، مطالعات روان شناختی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهرا (س)، دوره ۱۴، شماره ۱.

مدرسی، فریبا؛ زاهدیان، سید حسین و هاشمی محمدآبادی، نذیر؛ (۱۳۹۲). میزان سازگاری زناشویی و کیفیت عشق در متقاضیان طلاق دارای سابقه خیانت زناشویی و فاقد سابقه خیانت زناشویی. ارمغان دانش، مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دوره ۱۹، شماره ۱، فروردین ۱۳۹۳، شماره پی‌درپی ۸۴، ص ۸۴-۸۵.

یوسفی، رحیم؛ عابدین، علیرضا؛ فتح‌آبادی، جلیل؛ تیرگری، عبدالحکیم (۱۳۹۰). مقایسه اثربخشی دو مداخله آموزش گروهی طرح‌واره محور و سبک زندگی محور در ارتقاء سطح بینش شناختی زوجین دارای نارضایتی زناشویی. فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده دانشگاه کردستان، دوره ۱، شماره ۲، ۱۳۹-۱۶۰.

**References**

Allen, E. S., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2011). On the home front: Stress for recently deployed Army couples. Family process, 50(2), 235-247.

Ben-Ari, Hirschberg, I(2009). Attachment styles, conflict perception, and adolescents, strategies of coping with inter personal conflict, Negotiation Journal, ABI. IN Form global, 59-82.

Caleb Harris, M.A. (2018). Characteristics of Emotional and Physical Marital Infidelity that Peredict Divorce. Proqust Publication. London.

Chapman, G. (2010). The Five love languages: The secret to love that lasts. Chicago: Northfield chores. Journal of Family Issues, 34(12), 1598-1622.

Florian, V., Mikulincer, M., & Hirschberger, G. (2002). The anxiety buffering function of close relationship: Evidence that relationship commitment acts as e terroe management mechanism. Journal of Personality Social Psychology, 82(4), 527-542.

Givertz, M., Segrin, C., & Woszidlo, A. (2016). Direct and indirect effects of commitment on interdependence and satisfaction in married couples. Journal of Family Psychology, 30(2), 214.

Hasiao YL (2004). Commitment to marital relationship: The case of American Newlweds. Available from: URL; http://www.ea.sinica.edu.tw/lib/absr=tract/33-4.

Hertlein, K. M., & Piercy, F. P. (2008). Therapists, assessment and treatment of internet infidelity cases. Journal of Marital and Family Therapy, 34(4), 481-497.



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

Holmes, B. M., & Johnson, K. R. (2009). Adult attachment and romantic partner preference: A review.

John, N. A., Seme, A., Roro, M. A., & Tsui, A. O. (2017). Understanding the meaning of marital relationship quality among couples in peri-urban Ethiopia. Culture, Health & Sexuality, 19(2), 267-278.

Journal of Social and Personal Relationships, 26(6-7), 833-852.

Kline SL, Stanfford L.A comparison of rules and interaction frequency in relationship to marital quality. Communication report. 2004; 17:11-26.

Lyton Tholl, Debbil. (2003), Completed Her Dissertation on the Topic of Extramarital Affair. Dissertation.

Mohlatlile, N.E., Sithole, S. & Shirindi, L. (2018). Factors Contributing to Divorce among Young Couples in Lebowakgomo. Social Work Journal. 54(2): 256-274.

Powell, C., & Van Vugt, M. (2003). Genuine giving or selfish sacrifice? The role of commitment and cost level upon willingness to sacrifice. European Journal of Social Psychology, 33(3), 403-412.

Procedia Social and Behavioral Sciences, 2(3): 1648-1653.

Khoramabadi, R., Sepehri Shamloo, Z., Salehi Fadardi, J., Bigdeli, I. (2019). Prediction of Extramarital Relationships Based on Executive Functions With the Mediatory Role of Marital Commitment. Practice in CLINICA Psychology.volum7.

Rahim, M. A. (1983). A measure of styles of handing interpersonal conflict. Academy of management Journal 26(2):368- 376

Rahim, M. A., & Bonoma, T. V. (1979). Managing organizational conflict: A model for diagnosis and intervention. Psychological Reports, 44, 1323–1344.

Sevinc, M; Sibel, G.E.. (2016). A Study of Parents Child Raising Styles and Marital Harmony. Shackelford, K & Buss, M. (1997). Cues to infidelity. Society for personality and social psychology. 1034-1045.

Sheryl, A., Kings berg, D., Stanley Althof, P., James, A. Simon, M.D. & et al. (2017). Female Sexual Dysfunction Medical and Psychological Treatments, Committee. Journal of Sexual Medicine, 15(1): 1363-1391.

Stanley, S. M., Amato, P. R., Johnson, C. A., & Markman, H. J. (2006). Premarital education, marital quality, and marital stability: findings from a large, random household survey. Journal of Family Psychology, 20(1), 117.

Strenberg, R, J. (1997). Construct Validation of a triangular love scale. European Journal of Social Psychology 27: 313-335.

Strenberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. Psychological review, 93(2), 119.

Tang, C. Y., & Curran, M. A. (2013). Marital commitment and perceptions of fairness in household

Tilgman-Osborne, C., Cole, D. A., et al. (2008). Relation of Guilt, Shame, Behavioral and Character Logical Self-Blame to Depressive Symptoms in Adolescents Over Time, Guilford Publications. 27: 809-842.



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

**References in Persian**

Personality Assessment (Questionnaire). Ghanji H. (2006). Savalan Publication. (In Persian).

Hasan zadeh S. Factors of Family Consolidation in Islamic Culture. Quranic Studies Journal. (15)4. 45-68. (In Persian).

Hosseini R, Kakavand A, Jalali M. The Relationship between Dimensions of Marital Commitment and Internet Meta-Relationships Based on Couples' Emotional and Sexual Relationships and Attachment Styles: Structural Equation Modeling. State Thesis, Ministry of Science, Research, and Technology - Imam Khomeini International University - Faculty of Social Sciences. (In Persian).

Hefazi Torqabeh M, Firouz Abadi A, Haqshenas H. Relations between love styles and marital satisfaction. J Mazandaran Univ Med Sci. 2006; 16 (54):99-109(In Persian).

Khodabakhshikoolaee A, Bahrami S, Rasstak H. The Quality of Love and Sexual Satisfaction Survey among Loyal and Unfaithful Married Men. Socialworkmag. 2017; 5 (4):12-5(In Persian).

Look D. Social Psychology. Translated by H. GHanji. Savalan Publication. (2002).

Asghari Ghanji A, Mohammad Ali Nia K. The Relationship between Conflict Resolution Practices and Positive Marital Behavior of Couples Referred to Babol Counseling Centers. 5th National Conference on Strategies for Development and Promotion of Educational Sciences, Psychology, Counseling and Education in Iran (2017). (In Persian).

Ratos S. General Psychology, Volume I. Translated by H. Ghanj. Virayesh Publication. (2000). (In Persian).

Shivandi K, Solmabadi M, Farshad M. Predicting job burnout based on marital conflict and self-differentiation. Counseling and Psychotherapy Culture. Volume 7, Number 27, 51-66. (In Persian).

Fatemi Asl S, Goudarzi M, Karimi Sani P, Bostanipour A. THE EFFECTIVENESS OF TRANSACTIONAL ANALYSIS COUPLE THERAPY (TACT) ON LONELINESS OF INJURED WOMEN FROM INFIDELITY IN SALMAS CITY. J Urmia Nurs Midwifery Fac. 2019; 16 (10):709-718(In Persian)

Farahbakhsh K. Correlation between perceived characteristics of main and present family and its relationship with marital conflict. Counseling & Psychotherapy Culture, No. 6, 35-60. (In Persian).

Ghasemi B, sharifi Y, sharifi K. The role of sexual function and experience emotional breakdown in tendency toward relationships Extra-marital. frooyesh. 2017; 6 (1):45-68(In Persian).

Mami Sh, Safarnia A. Efectiveness of Systemic-Constructivist Paternity Therapy on the Initial Maladaptive Schemas and Tendency to Extramarital Relationships in the



[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]

Female Divorce Applicants. Psychological Studies, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Al-Zahra University, 14, 1. (In Persian).

Modarresi F, Zahedian H, Hashemi Mohammad Abad S. The Rate of Marital Fidelity and Quality of Love in Divorce Applicants with and Without Marital Infidelity Precedent. Armaghane danesh. 2014; 19 (1):78-88(In Persian).

Yousefi R, Abedin A, Fathabadi J, Tirgari A. Comparison of the effectiveness of two schema-based and lifestyle-based group training interventions in enhancing the cognitive level of couples with marital dissatisfaction. Journal of Family Counseling and Psychotherapy, University of Kurdistan, 1, 2, 139-160. (In Persian).

[ Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-22 ]

[ DOR: 20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4 ]